СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 36. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го ЛЮТОГО 1951. No. 36. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 13, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЖІНКИ ДО ВІЙСЬКОВОЇ ОБСЛУГИ, МУЖЧИНИ НА ФРОНТ

Вашингтон, 11 лютого. — Сенатська підкомісія воєнної підготови ухвалила передати повній комісії широку програму для розбудови боєвих сил, включаючи й побір 18-річних молодців. У програмі міститься точка про загальний військовий вишкіл. — Таку оповістку подав до преси голова підкомісії, сен. Ліндон Джансон. Дальше сказв він: „Як тільки підкомісія справиться з побором 18-річних молодців, вона почне перевірку баз, постів армії і установ морської фльоти та морської піхоти, щоб збагнути, кільки жінок можна буде примістити на таких становищах, які займають боєздатні мужчини".—У розмові з кореспондентом сенатор давше застановлявся над кількістю жінок, яких можна прийняти до війська, щоб здорові вояки могли бути відослані на фронт. Він пригадав, що на підставі теперішнього закону тільки 30,000 воячок находиться в активній військовій службі, а це число обіймає „вакс", „вафс" і жіночу морську піхоту. Їх число доходить до двох відсотків збройних сил. Підкомісія плянує збільшити цей відсоток, щоб жінки могли теж робити військову карієру і звільнити мужчин від бюрових та інших зайнять і дати їм спроможність служити на баєвім фронті.

ПІДПАЛИВ СТЕЙТОВИЙ КАПІТОЛЬ, ЩОБ ЗВІЛЬНИТИСЯ ВІД ВІЙСЬКА

Лансінґ, у стейті Мишиген. — Ричард С. Шей, 19-річний молодець, який мав станути до бранки, признався, що він у четвер підпалив будинок стейтового капітолю, щоб виминути військового побору. Будинок горів два дні і в пожежі згоріли неоцінені документи. Після його арештування йому сказали, що він і так не підлягає обовязкові військової служби, бо він має щойно 19 років, має жінку й малу донечку. Він пояснив, що кинув сірник до коробки з папером, одначе не зробив це з наміром спалити цілий будинок, тільки, щоб виявити своє негодування проти військового побору. Будинок не був вогнетривалий і згорів до центу. Шкода виносить $4,000,000.

ВИЩЕ ЦІНИТЬ ПІД-СОВЄТСЬКУ ПОЛЬЩУ НІЖ АМЕРИКУ

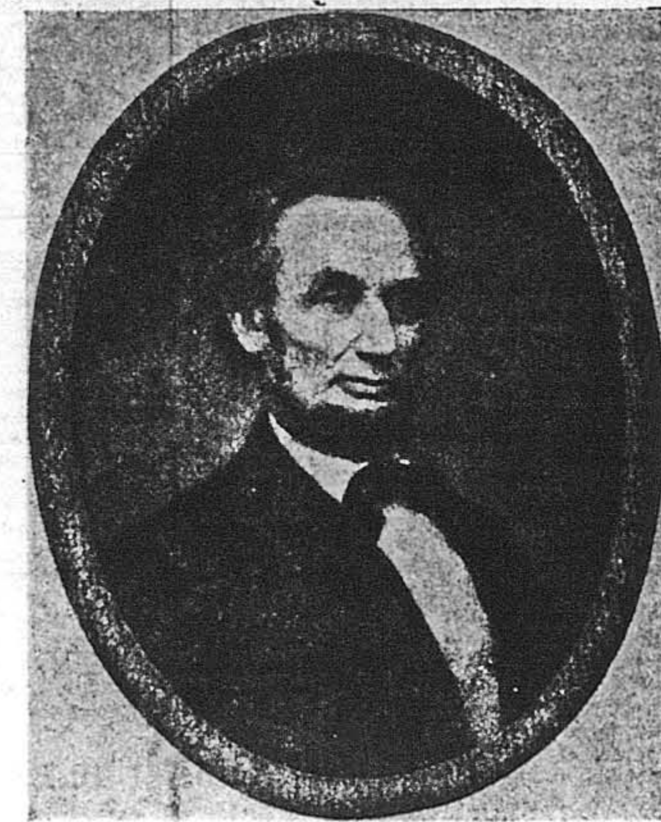
Ню Йорк. — Д-р Марґарета Шляух, професор англійської мови університету Ню Йорк упродовж 29 років, заявила охоту виїхати до під-совєтської Польщі і бути вчителькою університету у Варшаві. У листі до голови англійського департаменту, проф. Оскара Карґіла, вона написала, що вона рішилася зробити це з уваги на погіршення міжнародніх відносин, а як правдива марксистка вона надіється кращого успіху в під-совєтській країні. Вона народжена у Филаделфії і має 52 роки життя.

ПІДРОБЛЮВАННЯ ГРОШЕЙ КОМУНІСТАМИ

Вашинґтон. — Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів оприлюднила свідоцтво колишнього комуніста який виявив, що в 1933 р. він пробував пустити в обіг підроблені гроші на суму $100,000 для сфінансування шпигунської шайки. Свідком був Вилйем Ґреґорі Буртан, який склав свідоцтво тайно 8 листопада 1948 р. Комісія не виявила причини, чому так пізно оприлюднює цю вістку.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ГОДЯТЬСЯ НА РОЗМОВУ З МОСКВОЮ В ПАРИЖІ

Вашинґтон, 11 лютого. — Злучені Держави, Британія й Франція погодилися на участь в нарадах Чотирьох Потуг у Парижі в початках місяця березня. Це стало відомим після цілої низки розмов між Парижем, Лондоном і Вашинґтоном у останніх кількох днях. Досі ще не начеркнено точної відповіді, яка має бути передана Москві на її останню ноту в цій справі. Західні країни погодилися над точками, які мають бути обговорені на майбутній конференції, одначе не погодилися, які точки мають бути згадані в відповіді на письмі. Британія й Франція, як виглядає, годяться на зустріч делегатів у Парижі, щоб порозумітися, чи вони можуть скласти програму для Великої Чвірки для полагодження всіх европейських проблем, які стали причиною напруження. Обі згадані держави твердять, що Захід не потерпить у нічому, коли зїдуться наперед делегати для встановлення програми, хоч би навіть там прийшло до перепалок.

ABRAHAM LINCOLN
(February 12, 1809 — April 15, 1865)

АЛІЯНТИ ЗНОВУ НА ПІВНІЧ ВІД 38 ПАРАЛЕЛІ

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БИТВА ЗА СЕУЛ. — ВОРОГ НАСТУПАЄ НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ ФРОНТІ.

Токіо, 12. лютого. — Війська Об'єднаних Націй в Кореї вчора знову перейшли 38-му паралелю на фронті здовж східного побережжя, продовжуючи рівночасно битву за Сеул та відбиваючи запеклі протинаступи ворога в горах на центральному секторі фронту. 38-му паралелю, стару демаркаційну лінію між американською і совєтською зонами, перейшли, вперше від комуно-китайського наступу з кінцем минулого року, з'єднання південно-корейських військ, здобуваючи місто Янґянґ, около 5 миль на північ від паралелі, — натрапляючи тільки на обмежений спротив ворога. В міжчасі битва за Сеул продовжується, як сконцентровані на південному березі ріки Ґаан аліянтські сили засипають безнастанним артилерійським вогнем та бомбами ворожі позиції на фронті і в безпосередньому запіллі. Аліянтські патрулі роблять постійні випади до самого міста, відступаючи опісля під вогнем ворожої артилерії. У фронтових повідомленнях стверджується, що аліянти сконцентрували на цьому фронті величезну масу артилерії і роблять все можливе, щоби виконати наказ свого команданта, ген. Ріджвея, та „якнайменшим коштом вбити якнайбільше ворогів". Згідно з дотеперішними підрахунками, на цьому фронті за кожного аліянтського вояка гине пересічно 38 комуністів. Загальні страти ворога на цьому фронті від часу, як почалася аліянтська „обмежена офензива" — приблизно два тижні тому, виносять поверх 60,000. Попередніх днів аліянтські війська здобули сеульський порт Інчон та аеродром Кімпо, що вже є в користуванні аліянтів. З аліянтського боку не робиться зусиль на захоплення самого міста Сеул, яке само по собі не має стратегічної вартости. Червоні відступають на північ. На центральному фронті великі маси червоних військ виступили з гір та пробують наступати на аліянтські позиції, перекидаючи на цей фронт теж свої дивізії зі заходу. Рівночасно на західному побережжі аліянтські війська, очистивши порт Інчон від ворожих недобитків, продовжують переслідувати червоних дальше на північ, обходячи з правого флангу місто Сеул.

ЗНОВУ ПРОБЛЕМА 38-МОЇ ПАРАЛЕЛІ

Вашинґтон, 12. лютого. — З переходом південно-корейських військ 38-мої паралелі на східному фронті, проблема цього штучного кордону знову виринула теж у Вашинґтоні, хоча офіціяльно тут ще не дається жадних коментарів. В кожному разі тут вже від якогось часу кружляли здогади, що цим разом американські війська могли б зупинитися на цій лінії, все ще з думкою про можливість перемир'я з невтральною зоною власне на паралелі. Проте, представник державного департаменту недавно заявив, що „теперішнім завданням військ О. Н. в Кореї є відбиття агресії та відновлення лиру і безпеки на тому просторі", з чого можна б здогадуватися, що 38-ма паралеля перестала грати будь-яку ролю в аліянтських політичних і військових міркуваннях. Досі невідомо, чи домандування в Кореї дістало на цю тему будь-які конкретні інструкції.

● **Американська армія нараховує 525,000 втрат ворога в Корейській війні.** З того числа втрати північних корейців обіймають 390,548, між ними 254,000 вбитих і ранених вояків. Червоні китайці потерпіли 134,616 втрат, з них 134,000 було вбитих, а решта полонених.

Збори Дирекційної Ради ставлять нові завдання перед ЗУАДК

ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ ТА СКРІПЛЕННЯ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ — ЦІЛІ НА НАЙБЛИЖЧУ МЕТУ. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК ВІДБУДУТЬСЯ В ЖОВТНІ.

Филаделфія, 12 лютого. Підготовка Злученого Українського Американського Допомогового Комітету до нових завдань, перед які може поставити його теперішнє міжнародне положення та можливість його дальшого розвитку, були одним з головних предметів нарад річного з'їзду Дирекційної Ради, що відбувся тут в суботу, дня 10-го лютого, в готелю Аделфія. Максимальні зусилля для успішного завершення переселенчої та для скріплення допомогової акцій були визначені Дирекційною Радою головними цілями ЗУАДКомітету на найближчу мету.

Збори Дирекційної Ради відкрив і ними проводив предсідник Комітету, адв. Іван Панчук, підкреслюючи у вступному слові факт, що пророблена робота та досягнення ЗУАДКомітету за шість років його існування перейшли н а в і т ь найсміливіші надії його основників. Це треба завдячувати головно жертвенній піддержці та щирій співпраці, яку ЗУАДКомітет дістає від широкого американсько-українського загалу. В останньому році ЗУАДКомітет з успіхом продовжував свої головні завдання: переселення і допомогу. Проте, зайшли деякі зміни в становищі Комітету після того, як він приступив до започаткованої Українським Конґресовим Комітетом сконсолідованої збіркової акції Українського Народного Фонду, резиґнуючи тим самим з власних збіркових кампаній. Адв. Панчук твердив, що приступаючи до Народного Фонду, ЗУАДКомітет дав деякі застереження, подиктовані його становищем як харитативної інституції та зв'язаними з тим привілеями. Все це пощастило успішно розв'язати і ЗУАДКомітет, хоча включився в акцію Народного Фонду, зберіг свою повну незалежність, подиктовану загально-українськими потребами. Подаючи цілий ряд конкретних даних з праці Комітету, предс. Панчук твердив, що досягнено великих успіхів, але ще більша робота залишається до пророблення і то як щодо завершення в ж е започаткованої, так і до завдань, які може поставити перед Комітетом Найближче майбутнє.

Д-р Л. Мишуга, заступник предсідника, в своєму короткому звіті звернув окрему увагу на здобуте працею значення ЗУАДКомітету як американської і як української інституції. Пригадуючи початкові труднощі і перешкоди, зокрема боротьбу з „Рашен Вор Реліф", звітодавець підкреслив т и м більше значення дотеперішніх успіхів і теперішнього становища ЗУАДКомітету, так в перспективі минулого, як і майбутнього. Адв. Роман Смук,

(Закінчення на стороні 4)

Е. М. О'КАННОР: УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ПЕРЕМОЖЕ!

ЗНАМЕННИЙ ВИСТУП Д. П. КОМІШЕНЕРА НА ПРИНЯТТІ ЗУАДК. — МІСС БИЛІ, ПРЕДСТАВНИЦЯ УРЯДУ В ІРО, ПРО МІЖНАРОДНІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНЦІВ В ДОПОМОЗІ ВТІКАЧАМ.

Филаделфія, 12. лютого. — „Український дух незалежности переможе всі труднощі!" — твердив Д. П. Комішенер з Вашинґтону, Шановний Едвард М. О'Каннор, виступаючи минулої суботи на прийнятті ЗУАДКомітету, влаштованому з нагоди річного з'їзду Дирекційної Ради. Місс Марта Билі, представничка М і ж народної Організації для Збіґців (ІРО) з Вашинґтону на цьому самому прийнятті з'ясувала кілька суттєвих завдань, що їх повинні виконати американські українці за посередництвом свого ЗУАДКомітету. Комішенер О'Каннор напочатку заявив, що й він вже „перевиховався" в українській справі, головно під впливом книжок про Україну. які йому свого часу передав д-р Ґалан, та під впливом тої роботи, яку українці виконують у вільному світі. Він говорив: Українці — це в світі найчисленніший нарід, що не має своєї держави. Він, О'Каннор, познайомлений зі славною українською історією, з багатою культурою та з його національними питоменностями, але йому найбільше імпонує цей подивуґідний дух незалежности і боротьба за неї, яку українці ведуть від віків. Він переконаний, що цей дух наостанку таки переможе. Факти виказують, що віковічна неволя не тільки не зламала українського народу, але його це більше скріпила і загартувала до боротьби за волю. Українська справа зв'язана сьогодні зі справою всіх вільних людей в світі в дусі 14 пунктів Вилсона. Сьогодні світ терпить на тому, що тих пунктів не здійснено та не застосовано до всіх народів, окрема до українського, словацького, хорватського. Він бачив, що ці помилки минулого були причиною росту націзму і комунізму. Сьогодні справа починає вияснюватись, не в малій мірі під впливом української боротьби за в о л ю. Кремль намагається замилити світові очі в тій справі, створюючи злуду, мовляв, Україна є в Об'єднаних Націях, українська проблема розв'язана. Це з черги доказує клопоти Кремля з Україною і успіхи української боротьби. Сьогодні вже створено факт, що незалежна українська держава повинна існувати. Черговим кроком буде її відбудова.

Переходячи до американських українців, комішенер О'Каннер зчерги підкреслив їх успіхи за останні роки, так пророчисто виявлені працею ЗУАДКомітету. Українці, порівнюючи їх з іншими етнічними групами, були найменші і найслабші. Тоді, як ЗУАДКомітет починав роботу, було ще багато пересудів і не хотілось вірити, що він може з неї ви-

(Закінчення на стороні 4)

РІЗНІ ПОГЛЯДИ РЕСПУБЛІКАНЦІВ В СПРАВІ ВИСИЛКИ ВІЙСЬКА ДО ЕВРОПИ

У п'ятницю виголосив по радіо промову до народу кол. президент Герберт Гувер, який підтримував свою давнішу думку, щоб не висилати до Европи американської сухопутньої армії, а дати тільки повітряну й морську допомогу европейським країнам, якщо вони озброять себе і будуть готові до оборони проти нападу Росії. З окрема він поклав натиск на захист Індійського океану й Середземного моря американською морською фльотою. У суботу республіканський сенатор Роберт А. Тефт з Огайо виголосив промову в Шікаґо, в якій заявив, що не можна дальші висилати американського війська в Европу без згоди Конґресу. У неділю він повторив ці погляди, додаючи, що Америка може вислати тільки 20 відсотків війська, яке зорганізують европейські держави для своєї оборони в мирні часи. Губернатор стейту Ню Йорк, Тамес Е. Дюї, в пресовім інтерву по радіо у неділю заявився проти обмеження кількости війська для оборони Европи і повторив свої давніші твердження, що президент має право вислати війська закордон без дозволу Конґресу. Він має повне довіря до ген. Двайта Д. Айзенгавера й обстоює думку, щоб цю справу вирішували знавці воєнних діл.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ВОЛІ ДЛЯ НАРОДІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ Й СХІДНОЇ ЕВРОПИ

Филаделфія. — Понад 200 вигнанців і втікачів з країн, які залишилися поза Залізною Заслоною, підписали „Деклярацію визволення" від комунізму і примістили її в Домі Незалежности, у якому 175 років тому підписано Американську Деклярацію Незалежности. Документ вичисляє десять „засад визволення", основаних на порозумінні, що „здавлення свободи в одній частині світу загрожує волю всіх народів і всіх людей".

Церемонія підписання документу, який має повне імя „Деклярація Цілей І Засад Визволення Народів Центральної й Східної Европи", відбулася в полудне на площі поза головним входом до Дому Незалежности, а її підготовив Краєвий Комітет для Вільної Европи. Цілі декляраціі пояснив Джозеф К. ..ру, колишній амбасадор в Японії і С. Джексон, видавець журналу „Форчюн". Декляраціїю підписали представники таких країн: Альбанії, Болгарії, Чехословакії, Естонії, Угорщини, Латвії, Литви, Польщі, Румунії і Югославії.

В АМЕРИЦІ

● **Вилйем Ремінґтон,** якого федеральний окружний суд у Ню Йорку признав винуватим у кривоприсязі, коли він заперечив свою приналежність до комуністичної партії, дістав кару п'ять років тюрми і $2,000 грівни. Він зголосив відклик від присуду і вийшов на волю за $5,000 запоруки.

● **Відправлено вісім учителів** з нюйорських шкіл за відмову признання, що вони комуністи. Одначе прилюдно оголошено, що вони відмовилися послухати суперіндента шкіл, Вилйема Джансона.

● **Сен. Тефт закинув президентові Трумановi змагання до диктатури** тому, що він обстоює своє право висилки американських військ до Европи. Промова Тефта тривала цілу годину. У ній він обговорював закордонну політику Америки.

● **Помер Фриц Тіссен,** колишній фінансовий покровитель Гітлера. Він опинився на скиталыцині в Буенос Айрес, в Арґентині 1 січня 1950 р. Помер у 77 році життя.

АМЕРИКА ПОНОСИТЬ ГОЛОВНИЙ ТЯГАР ЗАХІДНОЇ ОБОРОНИ

Париж, 12. лютого. — З хвилиною, як об'єднані Атлантійським Пактом західні демократії почали практично здійснювати свою оборонну підготовку, створюючи теж спільну армію під командуванням ген. Двайта Айзенгавера, головний тягар цеї підготовки спадає на Злучені Держави. Стверджується, що американський вклад в цю оборону є пропорційно найбільший, як у відношенні до поодиноких інших країн, — так і до власного господарства. Досі Злучені Держави не видвигали цеї справи в такій площині, але виходило б, що европейські країни в останньому приходять поступово самі до висновку, що проблема оборони є проблемою всіх та виявляють бодай добрі інтенції відповідно збільшити свій вклад, як щодо спільних видатків, так і індивідуальної підготовки. В останньому з приватної ініціятиви переведено відповідні порівняння та видвигається домагання, щоби цю оборонну підготовку повести на більш справедливій базі та щоби кожна зі західних країн перейняла таку частину тягарів, які відповідали б вже бодай їх спроможностям, якщо вже не потребам.

СОВЄТИ РОЗБУДОВУЮТЬ БАЛТІЙСЬКУ ВОЄННУ ПОТУГУ

Франкфурт, 12. лютого. — В поінформованих колах тут стверджується, що вже від деякого часу Совєтський Союз інтензивно розбудовує воєнну силу на Балтику, що може служити однаково оборонним, як і агресивним цілям. Це відноситься насамперед до фльоти, яку большевики постійно збільшують новими більшими і меншими одиницями з виразною метою перемінити Балтійське море на випадок війни на приватне „російське озеро", що служитиме виключно російським цілям. Фльоту збільшується будовою нових воєнних кораблів, купном і переміною на воєнні торговельних пароплавів, як теж видобуванням з моря затоплених німецьких кораблів та їх ремонтом, часто навіть в шведських портах. — Тут загально вважається, що Москва рахується з невтральністю шведів на випадок війни, щонайменше на її початку, бо пізнійше, якщо б Совєтам пощастило захопити Норвегію і Данію, що вони без сумніву мають в пляні, Швеція все одно буде здана на призволяще Совєтам.

В СВІТІ

● **Комуністи в Італії почали** організувати генеральний страйк, щоб „показати свою силу".

● **Чеська комуністична партія** присягнула „безпощадну боротьбу" проти всій „тітоїстів, агентів американського імперіялізму" в своїх рядах.

● **До Туреччини прибув** американський асистент державного секретаря для справ Близького Сходу, Джордж С. МекГі, та відбув цілий ряд розмов з турецькими представниками.

● **Міністри закордонних справ** Франції та Італії відбудуть чергові наради, ціллю яких буде скріплення єдности і співпраці обох країн для оборони в рямках Атлантійського пакту.

● **Жінка американського посла** на Филипинах почала агітацію за суспільними реформами в тій країні. Це викликало негодування місцевих газет, кажучи, що від часів Ф. Д. Рузвелта ніхто з чужих політиків не порушував внутрішніх справ країни.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОХАЮТЬ ПІВДЕННУ АМЕРИКУ СТРИМАТИ ТОРГІВЛЮ З КОМУНІСТАМИ

Вашинґтон. — Злучені Держави пробують дійти до порозуміння з країнами Південної Америки, щоб ціла Західна півкуля встановила одну експортово - імпортову політику для стриманья дальшого постачання критичних матеріялів до Совєтів і їх сателітів. Таку думку мають видвигнути ЗДА на зібранні 21 міністрів американських республік дня 26 березня, коли вони будуть радити над об'єднанням цілої півкулі для співпраці й спільної оборони від аґресії. Крім цих загальних справ мають міністри взяти ще під увагу військові справи і внутрішню безпеку. Злучені Держави ще не опрацювали в подробицях своєї програми і треба буде ще запитати ради різних агенцій про їхню думку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АВРААМ ЛИНКОЛН

Був час, коли певна частина американського народу добачувала в Линколні-президенті найбільше нещастя, яке тільки могло впасти на цю країну. „Чорний республиканець" чи „любитель негрів" — як його ця частина називала — при президентських виборах в 1860 році не дістав навіть одного голосу від електорів з Півдня. Ті самі південні стейти ще донедавна ніяк не могли забути Линколнові Горожанської війни, яку в першу чергу вони самі спричинили, виступаючи з Юнії. Але, хоч ця війна завдала країні багато глибоких ран, сліди яких залишились ще й по сьогоднішній день, проте „Юнія" була таки врятована, а „Сецесія" зліквідована. Це й є найбільшим ділом Авраама Линколна, це його найбільша заслуга, якої американська нація ніколи не забуде.

З кожним роком американський нарід відчуває щораз глибше велич цього діла й тому теж згадує Линколна з щораз більшою пошаною. Це тепер йде таким швидким темпом, що вже забувається навіть „правдивий" Линколн, а залишається тільки „легендарний", і то не тільки в шкільних підручниках чи літературі, але навіть у працях, які можна б зараховувати до наукових. При цьому це не є якесь штучне явище, створене зручною пропагандою. Самого Линколна та його добу вже добре розслідили, і то з різних боків та до найменших подробиць. Якраз завдяки тим розслідам, які відділили правду від неправди, особа Линколна вийшла такою величною, що вона почала ставати легендарною.

Досліди над Линколном виявили, що він робив помилки та виявляв нераз слабість там, де треба було виявити силу волі. Добре провіривши ці помилки і слабости, американський нарід визнав їх такими дрібними, що для них не знайшлося місця в серці, відданім людині, яка врятувала цілість країни в найчорнішій годині розбиття і заплатила за це це й трагічною смертю. Замітне й те, що як почали історики і критики розглядати у своїх працях „правдивого" Линколна, то в тих, для яких Линколн був завжди геройчною постаттю, серце прямо краялось з болю. Вони гляділи на цю роботу тільки як на зневагу, якої допускаються калюмніятори, хоч так не було й так не сталося. Якраз досліди виявили, що Линколн був дійсно великим провідником, який добре розумів свій нарід та знав не тільки його почування і змагання, але навіть тайни його серця, себто те, про що нарід навіть не говорив, але чого бажав. В цьому був Линколн неперевершений у своєму часі, таким він остав і до цього часу, хоч між президентами, які по нім наступили, теж були визначні індивідуальності, ідеалісти та добрі адміністратори і полтики.

Линколн — це безмежна віра в нарід. Це віра в духа цеї країни, „народженої у вольності та з думкою, що всі люди є сотворені рівними", як це Линколн підкреслив у перших словах своєї тримінутової але славної Геттисбурської промови.

Сьогодні, коли і американським вольностям загрожує такий ворог, який уже поневолив багато інших народів, варто добре призадуматись ще й над кінцевими словами цеї промови, де говориться про обов'язки дальших поколінь не жаліти нічого і ніякої посвяти, щоб „влада народу, народом і для народу, не щезла з лиця землі".

„Salus populi — suprema lex" — говорив часто Линколн. Оце „добро народу — найвищий закон" не було в його життю фразою. Це була дійсність, за яку він заплатив дорого, бо своїм життям.

През. Линколн і Конгрес

Громадянська війна, з якою так тісно зв'язане ім'я Авраама Линколна, є ще досі предметом історичних дослідів, особливо, коли йдеться про її початок. Війна не повстає з одної причини. Звичайно є їх багато. Так є теж і з Громадянською Війною. Звичайно приймається, що збройний конфлікт між Південними й Північними стейтами почався 12. квітня 1861 р. в м. Чарлстон, у стейті Савт Каролайна, коли то сецесіоністи збомбардували тамошній Форт Сумтер. Довгий час не можна було встановити навіть однієї назви для Громадянської Війни, яку спочатку називали „Повстанською Війною", „Війною між Стейтами", доки вкінці не устійнено теперішньої назви „Civil War".

Завзятий спір між рільничими стейтами Півдня й промисловими на Півночі існував уже довгий час і саме серед такого конфлікту назначено на Республіканській Конвенції в Шікаґо в 1860 р. кандидатом на президента Авраама Линколна, а восені вибрано його президентом. Згідно з конституцією Линколн обняв урядування 4. березня 1861 р. і відразу найшовся в круговороті незвичайних подій. Хоч він у часі перед своєю кандидатурою не мав нагоди випробувати свій талант полагоджувати політичні конфлікти, проте він виявив справжній хист у таких справах негайно після обняття влади.

Крім напруження між стейтами, були великі трудноці у наладнанні відносин між екзекутивною ділянкою уряду й судейською. Верховний Суд Злучених Держав складався з дуже консервативних членів, які засідали в цій установі десятками років і вважали себе людьми, яким належиться пошана подекуди більша ніж самому президентові. У своїй незалежності вони пішли так далеко, що не хотіли навіть брати на себе відповідальности за зрішування спорів, які дали підставу до збройного конфлікту, вважаючи їх за ,політичну' справу. Це наставлення мусів переломлювати Линколн різними способами, доки не переконався Верховний Суд, що його становище помилкове, бо південні стейти поламали закони. Це дуже помогло Линколнові при виданні пізніших наказів, законність яких оспорювали його противники, але які підтримав Верховний Суд.

Майже за увесь час свого урядування Линколн різко обстоював права президента, які признає конституція. — Мова конституції в цій справі є, так сказати б, теоретична. Там сказано, що „вся законодатна влада належиться Конґресові", а про президента сказано коротко: „Екзекутивна влада належиться президентові Злучених Держав". Оці постанови дають широкий круг діяння але теж і притоку до спорів, як треба розуміти Конституцію у практичнім житті. Линколн упродовж урядування уважав себе за центр федеральної влади і не вагався тим покористуватись, як цього вимагали інтереси країни. Так теж поступав він у відношенні до Конґресу.

Тут треба пригадати, що підчас інавґурації Линколна, 4. березня 1861 р., Конґрес не був зібраний на сесії. Сенат з'їхався до столиці тільки на кілька тижнів, щоб затвердити назначення нового президента, на різні становища, а члени палати репрезентантів були вдома. Коли бомбардовано Форт Сумтер і насправді почалася війна, новий Конґрес ще не зібрався, ані не склав присяги і не був зорганізований. Линколн не скликав Конґресу, а діяв на підставі влади, признаної президентові Конституцією, але в якнайширшому розумінню. Як такий він пішов слідами Вашинґтона, який за свого урядування вислав був до Західної Пенсилвенії військо для здавлення „Бунту за Горівку". В подібний спосіб Линколн видав наказ до стейтів, щоб організували міліцію для здавлення збройної ребелії стейтів, які перевели сецесію з Північно-Американської Юнії. Щойно після того він скликав Конґрес, який з'їхався пізно в червні на спеціяльну сесію. Коли Конґрес зібрався, Линколн зовсім не пробував оправдати своїх заряджень, тільки повідомив конґресменів, що він зробив. Це йому вдалося головно тому, що Конґрес був здекомплетований, бо не явилися члени зі стейтів, які вийшли на сецесію. Тому, що репрезентанти з південних стейтів вже тоді зараховували себе до Демократичної партії, то подавляючу більшість становили на Конґресі, республіканці з Півночі. Вони опанували комісії і створили кілька ґруп між собою, бо не було партійної опозиції. Між демократами, які залишилися як „Воєнні Демократи", було дві ґрупи. Саме тому, що не було зорганізованої опозиції, приходилося Линколнові переводити порозуміння з поодинокими групами і завдяки тому порозумінню упродовж 29 днів надзвичайної конґресової сесії вдалося йому перевести 76 різних законів, з яких тільки чотири вітносилися до війни.

Інтересна була резолюція цього Конґресу в справі воєнних цілей. Сказано в ній, що війна ведеться не „за уневажнення теперішних установ", тільки „за оборону і втримання верховної сили Конституції і для збереження Юнії". Коли ці цілі будуть осягнені, тоді й війна повинна покінчитися — сказано було в резолюції, яку ухвалили обі палати 22 липня 18861 р. — Війна — як звісно — покінчилася здачею південного генерала Фіцгуґа Лі під Апоматокс, у Вирджінії, 9 квітня 1865 р., а президент Линколн згинув з рук скритовбивника 14 квітня 1865 р. в четверту річницю нападу на Форт Сумтер.

Згадуємо за відносини Линколна до Конґресу теж тому, що ці справи і нині актуальні. Спір за владу набрав, як пам'ятаємо, особливої гостроти за Френклина Д. Рузвелта, якого дехто почав навіть називати — „диктатором", очевидно в тому розумінню, що він присвоював собі такі права, яких Конституція преидентові не признає.

Говорити про об'єднання а не роз'єднання

Загальне нарікання на брак єдности, чи там „договорення" або „порозуміння" стало у нас повсякденною темою і на диво усі наші газети усіх напрямів у цьому нарікканні „об'єднані". Ця хворобилва атмосфера, яку хочеться назвати психозою нарікання, може й утруднює нам вилікуватись із роз'єднання. Не хочу позувати на лікаря, який перш-за-все вдаряє перед пацієнтом у бадьорий тон, але цієї бадьорости я набрався самий — правда — не від читання газет, але від безпосередньої зустрічі з людьми. Щоб не бути голословним, згадаю за доповідь о. І. Гриньоха (в Филаделфії). Не один ішов послухати її з утаєною надією, що ось там людям розв'яжуться язики, буде палка виміна думок, сварка, а може й який скандал. Але якже ж воно інакше насправді! У всіх важливих справах нашої рідної землі і наших завдань — ми таки більш об'єднані ніж про це думається.

Бо чи є бодай одна одиниця, яка заперечувала б боротьбу нашого народу на рідних землях і не співчувала б їй? Чи є бодай одна одиниця, яка не розуміла б свойого обов'язку по своїх спроможностях допомогти у цій боротьбі? Правда для цеї однородности думок — потрібно ясного і правдивого окреслення понять. І так з однієї сторони треба однозгідно ствердити — теж за реляціями Закордонного Представництва УГВР — що революційні дії в Україні — це не діяльність якоїсь одної групи, чи партії, але народний революційний відрух, який і має провідництво у понадпартійному, часово окресленому (до часу скликання конституанти), народному революційному керівництві. І нехай для одних це геройська УПА, для других лише пасивний спротив населення, може теж з гаслами соціяльної справедливости і визволення зі сталінської тиранії — то напевно ніхто з нас не захоче, — щоб там цього спротиву не було і ніхто з нас не буде протидіяти його існуванню і поширенню. З другого боку, потреба об'єднання закордоном й актуалізація українського питання. І знову ж ніякий з революційних чинників у краю не захотів би, щоб цю актуалізацію українського питання робила ця, чи та група, ця, чи та особа, але це мусить бути однозгідна, централізована дія найбільш відповідального і найбільш достойного чинника закордоном. І теж — за ревеляціями закордонного представництва УГВР — цим чинником може і повинен бути Український Державний Центр — УНР.

І знову — як і в краю керівництво революційної боротьби — це не група і не особи, але понадпартійне тіло і в його осередку ідея визволення України і встановлення в ній справедливого ладу, — так і Український Державний Центр — це понадпартійне тіло, репрезентація усіх українців і прапор тяглости української визвольної боротьби та ідея державного будівництва. Цей прапор боротьби і прапор нашого відродженого державного буття, до якого ми змагаємо повернутися, — не лише живий у нас закордоном, куди змушений був вибратись наш законний уряд під натиском окупанта, але він і живе у серцях революційної України, якої славетні бійці ведуть свої геройські акції з піснями про Петлюру. Зрештою, ці справи такі зрозумілі загально, що ніхто не захотів би їх опрокидувати.

І справді трудно знайти роз'єднання, коли навіть представник так званих популярно — „бандерівців" заявляє публично, що „ми цінимо і шануємо УНР, бо це наша традиція", — коли навіть редактор, який немилосердно критикує УНР в своїх статтях заявляє, що йому головне визволення України, нехай вона буде націоналістична, монархістична, чи соціялістична. Правда, нам не так все одно, якою ця Україна буде, бо саме тому ми і на еміґрації, що хочемо мати свою батьківщину свобідною, соборною, демократичною і справедливою, але ці заяви — це саме й є спільнота думок. Ми усі прагнемо одного: визволення і це нас з'єднує, не лише нас усіх закордоном, але теж нас з рідними землями.

Правда, цей поміст із рідними землями, який не може увірватися у наших серцях, бо це означувало б нашу смерть, як українців, — не сміє бути вдержуваний окремими особами, чи групами. Це теж має бути поміст проведений і вдержуваний найбільш відповідальним чинником закордоном — нашим Державним Центром; і знову ж не особами з Державного Центру, але ним самим — тим чинником, що уосібнює нашу велику ідею і наш прапор боротьби. Коли так буде, то напевно друге звернення краю буде вже точно адресоване до того ж державного Центру і цей Державний Центр зможе відповісти на нього з повною відповідальністю.

Пора вже заговорити про об'єднання, бо воно насправді існує у нашій великій еміґраційній громаді. Різнородність поглядів і розподіл організаційних ланок — це не розклад, але база для об'єднання. Світоглядові розбіжности оформлюють партійні рямці, простірну розчленованість схоплюють краєві провідні органи. Існування лівої, центральної, чи правої партій — поняття так самозрозуміле, як існування УКК у Злучених Державах, чи якогось іншого комітету у Бразилії, чи в Арґентині. Існування їх зовсім не заперечує єдности, що більше, завдяки їм ця єдність може існувати. Ми зовсім не роз'єднані, ми з'єднані великою ідеєю визволення нашої батьківщини і пора про цю нашу єдність широко говорити. Заговоримо і пізнаємо, що писання про роз'єднання — це лише писання, бо на ділі воно не так.

Т.

Мрії відрізаної голови

Читач відразу здогадується, що ця відрізана голова належить полякам, що втратили Варшаву, Краків і цілу Польщу та мріють про поворот на „креси". Мрії не нові, але цим разом їх причини оригінальні. Поляки сподіються, що большевики вже до тої міри вибили українців в „Малопольсце", що вкоротці там повстане справжнє „дзіке полє" і в третій світовій війні вони прийдуть собі там з піснею на устах, бо не буде вже ані одного „гайдамаки" не тільки, щоб їх стримати, але навіть настрашити. Це доказує якийсь д-р Станіслав Скржипек в останньому виданні „Мисьлі Польскей". Справа і підхід до неї заслуговують на увагу.

Автор підходить до проблеми, сказати б, математично, підраховуючи людський потенціял поляків на сході і на заході, зіставляє його з українською людською силою, цілком не турбуючись будь-якими історичними, правними чи моральними та етичними сторінками справи. Для нього важне одне: большевики витереблять українців, опісля большевиків розіб'ють американці і поляки, зберігши себе в цьому „витереблюванні" фізично, будуть тим третім, що скористає.

Математичні підрахунки п. Скржипека такі: Згідно з даними варшавської статистики, з включених після війни до Совєтського Союзу західноукраїнських, білоруських і литовських земель переселено на захід загальну кількість 1,237,000 польської людности. З того, з українських земель переселено на захід 788,000 поляків, з білоруських 272,000 і з литовських 177,000 поляків. До того автор додає ще дальших 200 до 240 тисяч поляків, які мали „виїхати" зі західноукраїнських земель в рямках „дикої репатріяції", втікаючи перед „українським терором". Після закінчення німецької окупації, згідно зі здогадами автора, мало бути ще 2—3 мільйонів поляків на всіх „кресах всходніх" і з того він робить висновок, що після пізнішої репатріяції там все ще залишається около „мільйон-півтора" польської людности, головно на землях, прилучених до Литви та у Львові і по інших містах. Це він пробує доказати ще деякими іншими цифрами.

І тут п. Скржипек приходить до „ржечи". Він твердить, що в роках 1945-49 большевики вивезли з „малопольскі" і Волиня около півтора мільйона української людности. Велику кількість вигублено „в інший спосіб". Ця акція продовжується і п. Скржипек покладає на Бога надію, що большевики винищать ще більше українців. В кожному разі він рахується з фактом, що той „убитек" дещо зрекомпенсовано переселенням лемків та іншої української людности зі Засяня. Але це не змінює факту, що на „зємях всходніх" витворилася пустка і той стан, по думці п. Скржипека, не повинен призводити до „вньоскуф песимістичних". І тут він починає мріяти: після російської програної в третій світовій війні ці західно-українські землі „мусять вернутися до Польщі". Але п. Скржипек здає собі справу, що ті землі ані їх правні господарі, українці, до Польщі самі не схочуть вернутися. Та це справи не зміняє. Бо „разом з російськими військами, адміністрацією і поліцією, заберуться теж російські кольоністи". На їх місці повстане пустка і п. Скржипек, поставивши запит, чи поляки потраплять цю „пустку" здобути, відразу махнув шаблею і сказав: так! Він вважає, що „мимо загосподарования західних (німецьких) земель, маємо все ще около 3 мільйони надміру хліборобської людности, отже буде з чого черпати, без шкоди для західних земель". На тому не кінець. Поляки, по думці Скржипека, „мають найбільші шанси на поворот, бо виїхавши на захід, живуть у відносно можливих умовинах, тоді як українці опинилися в совєтських концентраційних таборах на пустинях азійської Росії". Висновок: „Як настане час повороту, полякам буде в кожному разі ближче і легше. І може заіснувати таке положення ,що по третій світовій війні східні землі будуть більше польські, ніж будь-коли".

Як можна назвати це інакше, як не мріями відрізаної голови. І треба додати: злочинної голови. Українці не сміють того забувати!

З. Д.

ПЕРЕПРАВА

4)

— Старий, що це ти зробив? — запитала злякано Горпина.

— Роздушив осельню, що лізла на наші грядки в садку, — відповів Довбня. Але слухай стара, продовжував усміхаючись спокійно Добня, я й не думав, що за одним махом, бачила, і не писнув слизняк? Бач чого захотів будівник „нової Европи", і тут хотів викинути мене з мого корита у воду, та помилився. Він забув, що я родився в широких українських степах, під спів Дніпрових порогів, він думав, що у мене в жилах тече юшка. Брехня, у мене ще бушує козацька кров, невмируща, живуча, всеперемагаюча й витриваюча, овіяна степовими вітрами, загартована з діда прадіда в боях з постійними наїзниками. Я їх, гадів, як ту жабу, чуєш, як хрущів давитиму, тільки чкватиме.

— Перестань, старий! Дивись, он літаки бомби скидають, пливи скорше до того берега, та скажи куди ми тепер тікати будемо?

— Як куди! — самовпевнено відповів Довбня, — хіба не знаєш, що тут десь Бульба, — справжній Тарас Бульба зі своїми синами — орлами гуляє, волю здобуває? От ми до його і попросимось. Що я, не козак чи що? Правда. вуса малі, бо правого висмикнув „Іван", як в гості на Сибір просив, а я не хотів, а лівого трохи поскуб „Фріц", як останню корову на м'ясо „купував", а я посмів заперечувати, але то нічого, я певен стара, — і глибокопереконаний, що козацькі вуса не лише у мене, а у нас усіх одростуть, довгі і міцні одростуть, і ніхто не достане їх смикати.

— Ой старий, — де ми знайдемо тут того Тарасика в такому широкому світі!

— Знайдемо, старенька, бо він скрізь є, і тут, і там, і кожен лісок, і кожна балочка дихає Бульбівцями.

Човен стукнувся об беріг і Довбня перервав свої розмови та вискочив на тверду землю, помагав дружині зносити речі-харчі.

Танки танцювали по таборі і справляли свій кривавий бенкет. Музика грала кулеметними струментами і пекельна мелодія розносилася огненними хвилями по долині, посилаючи смертельне „конфеті" по всьому, що носило ще ознаки життя. Та-та-та... — пригравав „максим": ко-ко-ко... виводив діхтяров; ток-ток-ток... — тягнув токарев, бу-у-у-х-х... — доповнював сталін, і все крутилось, тікало, кричало, стогнало й відтворювало правдивий образ пекла. Під тягаром ганків ломались вози, тріщали домашні речі, хрустіли людські та скотські кістки і залишалися позаду міцно втрамбовані дороги, чисті мов позад косарки. Всі, хто мав силу та змогу по-між цим хламом тікати, то рятували себе, пробиваючись до Дністра, перескакуючи через трупи людей, коней та розкиданих речей і перевернених возів.

Тікав зі сином на руках, що було духу, Семен. Тікав з думкою лише, аби тікати, бо й сам не знав куди. Кругом стріляли і кругом вітає смерть. Він міцно притиснув синка і біг у той бік, де, здавалося, не чутно стрілянини, і не дивлячись під ноги, спотикнувся і впав, стративши пам'ять. Очуняв, біля його на землі виднілася кривава пляма вдавленого в землю безформленного м'яса, кісток та одежі. Тут же з боку шапочка сина і все стало зрозумілим. Гіркі, батьківські сльози бризнули з очей і до горла підійшла терпка галушка. Він ніяк не міг пригадати, як це все скоїлось, що він лежить. Все його тіло затерпло, а руки були такі обважнілі, мов крицею налиті. Пригадує як він зі сином тікав, як його щось із ззаду штовхнуло і він упав, а далі нічого не пам'ятає, і тепер приступи різкого болю в животі привели його до свідомости, що сталося щось страшне, непоправиме. Він підняв через силу заялозяну в кров, змішану з землею, пошматовану сорочку, і злякався. На нього дивився зіяючою пащею з червоними, пошарпаними губами, роспанаханий живіт, кишки лежали вивалені зараз збоку і парували легеньким туманом на свіжому повітрі.

Напружив усі сили, дріжачими, брудними пальцями він ухватив теплі та слизькі ковбаси і запихав їх назад у яму живота. Біль щохвилини посилювався і він, скрипаючи зубами, кричав. Біля його проходив танкіст і Семен благаючим голосом вернувся до його: товаришу дорогий, молю вас, вбийте мене і звільніть від надмірної муки, прошу вас вбийте, ой, не можу!

Танкіст призирливо плюнув на Семена, поправив автомата і відповів: нічаво, сам тєпер падохнєш, патрони нужни для здарових — і з лютістю пхнув ногою в спину намагаючогося піднятись Семена та перевернув його грудьми на розсотані кишки. Вирвався пронизуючий, душунадриваючий нелюдський крик. Семен намагався знову піднятися, просив смерти і проклинав сьогоднішній день. Він уткнувся лицем у землю, судорожно горнув пальцями і харчав, з горла хлинула кров.

Танкіст скрадаючою ходою ішов далі, мов хижий звір на полюванні, вистежуючи свою здобич. Ось він зупинився, побачив поспішаючого втікача між підводами, підняв автомата і пустив коротку чергу: та-та-та..., переступив здрігаюче в корчах тіло, шукав нової здобичі. Раптом його очі блиснули зеленими вовчими огниками. За перевереною підводою майнуло дві постаті в хусточках. Він приспішив ходу і закричав, направляючи автомата: стой, уб'ю! На його дивились злякані сині оченята, ніжні як польові волошки. Став як зачарований і опустив автомата. Швидко підійшов і шарпнув за руку. Мамо! — закричало дівча, не давайте мене, бо я боюся; Пусти, чорте! — вирвала руку і пібігла до мами, вчепившись за кожушину. А-а-а... й...

...твою мать, ето твоя мама?! Підняв автомата і довгу чергу в груди: та-та-та-та-та... Зойкнула, махнула, мов чайка крилами, руками і упала. Дівча крикнуло над вбитою мамою: мамочко, ріднесенька, не покидай мене!... Ложісь хахлушка, ... твою мать, ілі і те'бя сейчас разменяю! — і пхнув її під перевернений віз...

...Піднявся, затягнув пояса, глянув задовільнено на розпластане дівоче тіло і... випустив коротку чергу з автомата. Прикрив сідницею трупа і пішов далі, вистежуючи чергову здобич, наспівуючи: „Я другой такой страни нє знаю, гдє так вольно дишет человєк".

Танки продовжували трамбувати площу, втискалося в землю все: вози, коні корови, безпомічні старі, залишені в паніці діти, ранені та окалічені, харчі, одяг та подушки, пір'я від яких носилось в повітрі мов вишневий цвіт у садочку.

(Докінчення на стор. 4-тій)

Гітлер і Еріх Кох хотіли виселити Українців з України

Під час процесу за відшкодування для українських політв'язнів перед Баварським судом у Мюнхені зізнавали як свідок проф. Менде, високий урядник у мініетерстві Розенберґа, та В. Шенк, колишній шеф С. Д. на дистрикт Галичину, які подали дуже цікаві подробиці про нацистські пляни щодо України. Ці зізнання компетентних свідків мають історично-документальне значення, тому подаємо їх зміст до публічного відома.

Першим, хто виготовив плян щодо майбутнього України, був Розенберґ. Він пропонував створити в час війни, після відступу большевиків,, „Райхскомісаріят" України в такому вигляді, щоб найвища влада була в руках німців, а середня й нижча в руках українців. Українці мали одержати змогу створити свою самостійну армію, як союзну німецькій. Після закінчення війни, німецький уряд, у признанні заслуг української армії в боротьбі за знищення большевизму, мав урочистим актом передати всю владу в Україні українцям, лише забезпечуючи собі у відповідній формі господарські та політичні впливи.

Цей плян не відповідав плянам Гітлера щодо України, які він у загальних зарисах накреслив у „Майн Кампф" — але Гітлер спочатку не заперечував його. Повне заперечення і навіть гостра заборона німецьким урядовцям згадувати плян Розенберґа прийшли тоді, коли Еріх Кох став „райхскомісаром" України і висунув свій плян, що йшов по лінії бажань Гітлера. Остаточно приєднав Кох Гітлера до себе тоді, коли Гітлер переніс свою головну кватиру до Південносхідньої Прусії і до Вінниці.

Кох пропонував дві стадії розв'язки справи України: 1. воєнний час і 2. післявоєнний. На час війни повинен був існувати „Райхскомісаріят України", в якому німці мали ступнево заступати українців в адміністративному апараті аж до найнижчих ступенів. Українська інтеліґенція мала бути знищена, зокремо безоглядно повинна була бути зліквідована кожна спроба переходу західньоукраїнської інтеліґенції на східні терени України. Найкращою нагодою для ліквідації української інтеліґенції були табори полонених. Українське шкільництво повинно було обмежитись до 3 кляс народньої школи. Кох уперто домагався, щоб українську абетку негайно заборонити і завести, як обов'язкову, ґотику або латинку, бо його — „денервує", коли він бачить ті „азійські гієроґліфи". Також само вимагав він, щоб усякі зарядження в Україні давали тільки німецькою мовою. На заввагу, що населення не розуміє заряджень і навіть за доброї волі не здійснюватиме їх, Кох відповідав: „Не важить! Кожного, хто не розуміє — розстріляти". Осідком „Райхскомісаріяту" бажав Кох мати місто, яке не наводить українському населенню ніяких історичних споминів — в жадному випадку не Київ. Рівне виявилося невигідним з технічних причин. Вибір упав був на Полтаву, але довідавшись про історичний бій Мазепи під Полтавою. Кох негайно зрезиґнував з Полтави.

Перехоплення всякої влади в німецькі руки повинне було йти так далеко, щоб до кожного села мав прийти „пан" німець з необмеженими повновластями рішати про всі маєткові, культурні, релігійні і навіть родинні справи мешканців села. Тільки брак німців змусив Коха користуватися українськими господарськими фахівцями, що, між іншим, врятувало українську інтеліґенцію в „Райхскомісаріяті" від повного фізичного знищення.

Але властива розв'язка питання України мала прийти щойно після повного побідного закінчення війни. Тоді Кох думав здійснити плян, що його випрацював Долєжалєк, згідно з яким **українці одержали б були по 5 тисяч німецьких марок на родину і — всі до одного були б переселені в Сибір.**

Для переселення були призначені два етапи: перший етап — виселення всього населення до Дніпра, і другий — виселення з Лівобережжя. Україна стала б таким чином порожньою колоніяльною територією для поселення німців.

Кох мав повну піддержку Бормана, Гітлера і Гімлера. Сам він був у поводженні брутальним. Свідок проф. Менде подав такий приклад поведінки Коха: Розенберґ доручив йому говорити з Кохом у справі узгіднення праці та злагіднення курсу щодо населення України. Кох зайняв недбало місце в кімнаті і ніби не помічаючи присутності проф. Менде, вів довгий час монолог сам із собою. Потім звернувся наглo до проф. Менде з запитом чого він властиво тут бажає. Одержавши відповідь, що йдеться про узгіднення праці з Розенберґом і про злагіднення курсу, Кох показав проф. Менде свій п'ястук із здоровим гостро шліфованим персном і заявив: „Як я хочу, щоб мої розмови з якимсь тут представником проходили швидше, я частую його оцим персном по обличчі, щоб він покуштував власної крови. Ви, можливо, цікаві, як це виглядає, то я можу задемонструвати на вас". Ясно, що це був кінець розмови. Ріббентроп запротестував проти такої поведінки Коха перед Гітлером, але одержав відповідь, що Кох є старим партійцем, і тому має право бути „шорстким".

Відповідно до своєї вдачі добирав собі Кох співробітників, між якими відзначився Олендорф, про чиї звірства багато говориться в протоколах нюрнберзького процесу.

Схвалення Гітлером пляну Коха щодо України було причиною того, що нацистський уряд не творив ні українського національного комітету, як намітку майбутнього уряду, ні українських військових частин, як зав'язку майбутньої української армії, як це було у випадку всіх інших східньоевропейських народів. При конфронтації зізнань обох свідків, проф. Менде і Шенка, з інформаціями оборонця українських в'язнів д-ра Мірчука виявилось, що обидва українські леґіони „Нахтіґаль" та „Ролянд" були зорганізовані протинацистськими колами вермахту в таємниці перед гітлерівцями, при чому подавалось їм, що йдеться про організування лише спеціяльного з'єднання українців для цілей саботажу, розвідки тощо.

Ще інший плян щодо українців висунув був ґубернатор д-р Вехтер, який пробував знайти „золоту середину" між плянами Розенберґа і Коха. Практикою поступок українцям в Галичині він пробував довести, що такий підхід до української справи дає німцям багато більше користи, ніж практика Коха. Але групу Коха, Бормана, Гімлера й Гітлера й Гітлера це цілковито не переконувало. Коли в одній конференції Розенберґ звернув увагу Гітлерові, що з малої простором та убогої Галичини, завдяки людяному поводженню з населенням, Вехтерові вдалось доставити більший континґент, ніж Кохові з Райхскомісаріяту України, Гітлер махнув легковажно рукою, завважуючи, що континґенти це справа його експериментів, яка його самого не цікавить.

Обидва свідки зізнали однозгідно, що група Коха, Бормана, Гімлера й Гітлера особливо ненавиділа Орґанізацію Українських Націоналістів, вбачаючи в ній небезпечного ідеологічного ворога, що може мобілізувати до боротьби з націонал-соціялізмом не сам лише український народ. Тому зловлених членів ОУН на терені Райхскомісаріяту Ґестапо нещадно ліквідувало, а з інших теренів засилало до німецьких концтаборів.

Виявилось теж, що чимало нацистських катів українського народу працює сьогодні на провідних постах у совєтській зоні Німеччини.

Др. Петро Мірчук
(У. Самосійник)

УСМІШКИ ЛИНКОЛНА

Знову наближаються роковини дня народження Линколна і знову згадуємо небуденне життя Великого Національного Героя Америки.

Була одна риса вдачі Линколна, про яку рідко згадують в урочистих статтях, а яка була дуже характерна для нього. Це була його природня дотепність, безпосередня і дещо брутальна, притаманна піонерам Заходу, з яких походив Линколн. Він навчився міцних дотепів ще у юнацтві, коли допомагав своєму батькові будувати хатину у лісовій дичавині, ставив огорожу для сусіда, а також і тоді, коли одкрив власну крамничку і збирав коло себе людей для веселої розмови.

Багато дотепів Линколна стали відомими і переходять з уст до уст в оповіданнях про героя.

Розповідають, що в ті часи, коли Линколн починав свою політичну кар'єру в Іллиной, він одного разу верхи поспішав на з'їзд своєї партії. Один з конюхів, що належав до іншої партії, дав Линколнові норовистого коня, сподіваючися, що той спізниться. Та проте Линколн встиг вчасно, а коли вертався, то спитав конюха: „Ви і для похоронів коней тримаєте?" Той сказав, що ні. На це Линколн відповів: „Ото й добре, інакше покійники завжди спізнювалися б у свої могили".

Линколн прибув до Вашинґтону як президент обраний народом напередодні жахливої громадянської війни. І тут Линколнова природня дотепність, з усією запашністю дикого Заходу, лишилась частиною його, так само як і його любов до Республіки — яку він мав врятувати — так само як і його глибока віра у рівність усіх людей та їх невід'ємне право на свободу. Через це всякі неприємності на свому відповідальному пості Линколн часто зустрічав з такою ж усмішкою, як колись у себе на Заході зустрів норовистого коня.

Наприклад, тільки він прибув до Вашинґтону, як його почали атакувати люди, що хотіли дістати державні посади, хоч країна була саме перед небезпекою громадянської війни. З приводу цих кандидатів Линколн сказав: „Мені здається, що я віддаю в найми приміщення в будинку, один край якого уже почав горіти".

Підчас громадянської війни політики намагалися наклонити Линколна звільнити генерала Ґранта з посту командувача, обвинувачуючи його, між іншим, і в тому, що він був п'яницею.

„Отже, Ґрант забагато випиває?" — спитав Линколн одного з найгостріших критиків (саме в той час Ґрант успішно поборював війська конфедератів).

„Так! І я це можу довести!" — була відповідь.

„Не витрачайте часу на доkази", сказав Линколн, „а краще дізнайтеся, яку саме горілку п'є Ґрант, бо я хочу подарувати по барилці кожному з моїх генералів".

В громадах стейту Меріленд не було твердої думки щодо війни і от представники кількох громадських комітетів прийшли прохати Линколна, щоб його війська не проходили через Мериленд, ні навколо нього. На цю заяву Линколн відповів:

„Ми повинні мати війська, а вони ж не можуть ані переповзти під Мерілендом, ні перелетіти над ним, вони повинні перейти через нього".

Може через цю гостромислість і дотепність американці так тепло плекають пам'ять Линколна. Адже він був такий же, як всі, а водночас незрівняно вищий від кожного. Про нього кажуть, що він ніколи не лишав друга в біді і ніколи не проминав нагоди зробити комусь приємність.

Одним з останніх актів на його високому пості було підписання помилування воякові, що за дезертирство був засуджений на розстріл. Роблячи це, Линколн сказав: „Я думаю, що хлопчина принесе нам більше користи на землі, ніж під землею",

ОНО

Бандуристи знову чарують!

Невгомонними бравами й квітами тисячка захоплених слухачів Клівленду й околиці, в суботу 27 січня, сквитувала „come back" Капелі Бандуристів у метрополії Огайо.

„Come back"? Поворот на сцену дії?.. Коли вживати цього імпортованого зі спорту, вислову, то тільки в одному сенсі: що відома вже на двох континентах капеля, після довгої мовчанки, знову виступає. Коли ж цей вислів зв'язаний з „давньою славою", що на старість ще раз хоче встрянути в актуальне життя — то це не був „come back".

Під проводом свого нового (а власне, давнішого) дириґента, Володимира Божика, капеля блиснула повною красою вічно-юної української пісні й повною красою її виконання. Гармонізація голосів, та синхронізація співу з грою (інструментом) доведені до перфекції, передача нюансів прецизністю конкурує з швайцарським годинником. Капеля помітно повищила експресію. Не зважаючи на „гендікеп" непридатної (спортової!?) залі й... курців, що сповнили залю димом слухачі ствердили: цей виступ бандуристів лишив минулорічний далеко позаду.

Є щось характеристичне в виступах українських мистецьких хорів. Так, як признакою кожного міста є його специфічна будівля, а признакою народів їхні специфічні прикмети — так признакою українців є хоровий спів. В інтерпретації мистецьких хорів, українська пісня стає могутньою мовою збірної української душі.

Капеля Бандуристів — головно, в історичних піснях — до цієї мови додає ще одне: голос минулого України. Історичні козацькі строї, історична бандура в руках, звук бандури під ударом пальців співаків — чи може бути вірніше тло для пісні про Байду? Чи, в таких увомах, пекельний регіт погорди й нагло обірваний прокльон вірі поганській (що рокотом відбився в найдальших закутинах будівлі) не оживив очайдушного Байду, тут же перед очима слухачів?.. Можна сумніватися, чи за п'ять довгих дій історичної п'єси можна так до глибини сколихнути людську душу, як це капеля осягає за п'ять хвилин своєї пісні... Щойно бадьорий марш УПА, під яким композитор і дириґент капелі, Божик, поклав рік 1945 — повертає слухачів з минулої до сучасної української героїки створюючи могутній образ вічно-воюючої України.

Очевидно: передумовою такого пориваючо-вірного креслення образів мусить бути (як і в грі, на сцені) якнайдалі подумана природність виступу. В бандуристів ця передумова „творить школу". Слухач-глядач (свідки, на залі, мусять працювати на два фронти!) ніколи не знає, де (в котрому місці і з котрого місця на кріслі) раптом встане на рівні ноги той чи інший бандурист, спершись об бандуру проспіває своє сьольо і, так же раптом сівши, прийметься гратиспівати з усіма (чи не так само запорожці виступали на своїх гулях?).

Коли зі свого місця вистрелив угору дев'ятий з черги соліст, хтось позаду мене спитав:

— Скільки ж, власне кажучи, в них солістів?

Відповідь, у польській мові звучала:

— У ніх соліста на солісьце сєдзі!..

На останньому виступі ми занотували їх десять: Уманців, Ольховий, Зайферт, Садовий, Кухар, Погорілий, Панасенко, Попов, Любанський, Цюра... — вибирайте котрий вам любіший!..

Коли хтось закине мені, що на дириґенті „історична вірність" кінчиться (перші виступи капелі в Америці, були „бездириґентські"), то куди важнішим є питання: коли враження сильніше — з дириґентом, чи без нього?

Безсторонна відповідь може бути тільки одна: виступ без дириґента створює враження геніяльности виконавців — зате дириґент дає те, що геніяльність передачі часто не спиняється тільки в сфері враження. Бо співдія подвійно-заанґажованих виконавців, без проводу, завжди до певної міри — лишиться акробатичним „ходженням по линві"; дириґент дає їм не тільки необхідну „балансову тичку", але ставить їх на твердий ґрунт, де з виконавців можна витягти максімум можливого. А втім: Божик не тип дириґента, що на тлі створеного піснею образу справляє враження інженера, зі світу техніки. В залежності від роду пісні, цей дириґент з ласки Божої, веде свій сприсяжений гурт: в релігійних піснях Божик передовий (ритуальний) богомолець, в історичних — отаманом свого відділу, в побутових — розбавлений музика. Я гадаю, що, коли б Божик раз пустив бандуристів на сцену самих, глядачі зараз викликали б його. Бо він не тільки з того самого світу, що на образі пісні, але — головний персонаж з цього образу.

Два „недогляди краси" наші браві б а н д у р и с т и повинні справити. Честь і слава за охоту дати слухачам якнайповніший перекрій української пісні, всіх жанрів — проте 24 пісні (2½ години виконання), на один концерт, і для авдиторії і для виконавців, „забагато доброго" (чи одну третину цих пісень не можна б до чергової програми?). А наголовки пісень в програмі (хай і латинськими літерами) повинні бути виписані теж українськими. Чому світ не має привикати до суто - українського продукту „Зозулі" (як міг привикнути до суто-російського самовару) — і чому незвичний до англійської мови український слухач не має знати з програми, яку пісню капеля співатиме?..

Коли концерт скінчився, розентузіязмовані слухачі аґресивно прорвалися через „паралелю", що розділює залю від сцени, щоб дякувати і ґратулювати капелі й капельмайстрові за велике переживання. І в тому моменті в голову пхається питання: що дали б інші національні групи в цій країні — щоб мати такий ансамбль?! А чуд на світі нема: капеля може жити і стояти тільки при підтримці цілої української громади, по цей бік океану. Від нас залежить, чи вона встоїться й понесе могутню пісню „християнської Воюючої України" в найдальші закутини нового континенту...

ІНФЛЮЕНЦА В МОНТРЕАЛІ

Монтреал, Канада. — Міський директор здоров'я заявив, що місто Понтреал навіщене „легкою епідемією" інфлюенци й ґрипи. Управа двох більших шпиталів заборонили відвідувати хворих, щоб захоронити хворих від ґрипи. Упродовж кількох останніх днів тисячі бизнесменів і робітників перестали ходити до праці внаслідок інфлюенци.

● **Далекойдучі господарські реформи заповідає грецький уряд.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Свято Суверенности і Соборности

Старанням місцевого відділу **УККА** та його референта імпрез п. А. Маруненка відбулася у нашому місті, в неділю 21. січня, святочна академія для вшанування роковин проголошення незалежности України та роковин злуки Українських Земель.

Після започаткування свята американським гимном святочну промову виголосив др. Григорій Лужницький із Филаделфії. Дальше слідували виступи запрошених на це свято артистів п. К. Кемпе-Гош (рецитації поезій О. Олеся) та сольоспіви соліста Львівського Оперного Театру п. І. Гоша (Гетьмани, гетьмани..., Дума, Як почуєш в ночі).

До сольоспівів акомпаніював проф. Лев Туркевич.

Виступи артистів перепліталися із продукцією місцевого церковного хору під управою п. Г. Балазюка.

Під час перерви переведено збірку добровільних датків на УККА, що дала $60.39.

Свято закінчено українським національним гимном.

Після концерту відбувся товариський вечір та зустріч місцевих українців із запрошеними артистами, виконавцями концерту. Пані підготовили буфет із перекусками і солодощами.

Дохід із свята, по відтягненні видатків зв'язаних із організацією концерту, вислано до Централі УККА разом із списком жертводавців.

Варто відмітити, що тоді, коли місцева публіка не дописала, головно молодь, замісцеві гості, першусього із сусіднього Алентавну, прибули дуже чисельно. **Присутній**

НЮАРК, Н. ДЖ.

Пластова ялинка

Наші найменші пластунки та пластуни, до речі — новачки та новаки у Нюарку, зробили незвичайно приємну несподіванку старшому громадянству — улаштувавши дня 28. січня ц. р. у залі Української Централі Пластову Ялинку.

Годі сказати, хто більше радів: батьки — чи діти? Якщо взяти до уваги, що в задушливих тутешніх умовах наша шкільна дітвора не часто користає з культурно-виховних імпрез дитячого репертуару, то сміло можна твердити, що вся приємність і внутрішнє вдовілля були по стороні дітей.

У просторій салі Української Централі виструмились у двоpяд, похмурі та суворі з вигляду, новачки та новаки — українські пластуни. Енерґійна сестричка Леся Кисілевська дає наказ: „Струнко" — „готуйсь!" І зі сотні юнацьких сердець", чистих душ линуть святі слова про вірність Богові й молитва за кращу долю поневоленої України. Зворушливий момент. Приявні матері та батьки були свідомі вільного й поневольного занедбування своїх обов'язків супроти власних дітей. Дав би Бог Милосерний, щоб Пласт у частині бодай дав оцим нашим найменшим те, що, нажаль, не дає їм, о іроніє, часто „своя" школа, ні довкілля.

З черги біля розкішної ялинки деклямували: малий Д. Стасюк, Бута Яців, Порена Сигалів, М. Левицька, дві симпатичні сестрички Володимира та Ірця Гнатюк і Марія Качмар. А в тих деклямаціях оця надія українського народу стоголосом висловлювала. свою любов до рідної мови, прирікаючи вірно любити й допомагати Неньці Україні, а вкінці твердо постановили — вернутися на любу і направду вільну нашу Батьківщину.

Слідує гарна сценка: „У лісі на ялинці". Виконавцями важніших роль були: Лярися Качмар — снігурочка, Люба Лобур — баба зима, І. Воєвідка — дід мороз, Зірка Качмар — зайчик, І Стаюк і Хр. Сахно та інші сніжинки. При цьому сніжинки виконали напричуд гарно балетовий танок, що його підготовила п-ні Переяславець.

Вкінці дітвора гарно бавилася, співаючи, радіючи до схочу, що вони „діти сонця і весни". Панна Леся Кисілевська подякувала усім присутнім за участь у цьому гарному дитячому святі. Важко було дітворі покидати салю, в якій проведено декілька годин культурно і виховно, корисно для дітей і батьків, на славу Богові та Україні. І справді належиться подяка Пластовій старшині, що оце вперше таке діточе свято в Нюарку відбулося. Дай Боже більше подібних свят — вечорів. Дітей неслід полишати самим-собі. Їм належиться теж промінчик сонця у захмарених буднях сірої дійсности. **Учасник**

СВЯЩЕННИКИ-ГЕРОЇ

Перед кількома днями президент Труман, підчас урочистої програми, відкрив у Филаделфії нововибудувану церкву, — присвячену пам'яті чотирьох священників-героїв з останньої світової війни: — двох протестантських, одного католицького і одного жидівського військових капелянів американської армії. — „Вони і ті, що гинуть сьогодні в Кореї, віддали своє життя з вірою в те, що світом рядить вищий закон і право", — сказав між іншим президент.

•

Вісім років тому, на ледяних водах океану потапав сторпедований американський корабель „Дорчестер", набитий вщерть вояками, що мали взяти участь на фронті проти безправ'я і аґресії. Всі були свідомі того, що в тих обставинах мало можна було рахувати на рятунок. Корабель потапав швидко. Інші кораблі з конвою пробували прийти на поміч, але ворог торпедами посилав на дно моря одного за другим. Деяка частина вояків ввійшли до рятункових човнів. Інших човнів не можна було ужити, бо були знищені. В паніці і поспіху одиноким рятунком було: скакати в море. Чотирьох капелянів стояли на сильно похиленім покладі і слідкували за тими, що рятували себе. Деякі з останніх ще на покладі не мали рятункових поясів і стояли, чекаючи на певну смерть. Чотирьох капелянів віддали останнім чотирьом воякам свої рятункові пояси.

Чотирьох молодих людей, — чотирьох священників, згинули в хвилях океану з молитвою на устах до одного Бога, щоб Він захистив світ і людей перед беправ'ям.

Софр.

ЗБОРИ ДИРЕКЦІЙНОЇ РАДИ ЗУАДК

(Закінчення зі сторони 1-шої)

другий заступник предсідника, в своєму звіті окремо підкреслив вклад в працю ЗУАД Комітету української громади в Шікаґо, зорганізованої в місцевій Лізі Американців Українського Походження, в якій теж концентрувалася його праця, крім участи в праці Екзекутиви ЗУАДК. Працю Ліґи для ЗУАДКомітету, крім прикладно організованої місцевости переселенчої та допомогової акції, характеризує факт, що впродовж року Ліґа зібрала для ЗУАДКомітету точно 32,164.56 долярів. Касієр Комітету, Михайло Дубас, обмежився в своєму звіті тільки до звернення уваги на приготоване окремо друком касове зіставлення Комітету, з якого виходить, що Комітет впродовж року мав 162,469.80 дол. приходів і 147,361.96 розходів. На цей рік ЗУАДКомітет мав балянсу 44,634.98 дол. в бондах і готівкою в банку. За ввесь час існування фонди Комітету на допомогові, переселенчі і адміністраційні цілі виносили 917,827. 98 долярів. Секретар Комітету, д-р Павло Дубас, дав короткий огляд з праці Екзекутиви Комітету, та відбутих нею нарад. Марія Демидчук здала загальний звіт з праці Переселенчого Осередку в Ню Йорку, якому доводиться побоювати чи не найбільші трудноці і які з успіхом перемагається, завдяки жертовній праці таких пань, як Курило, Пелешок, Бенцаль та інших. Звіти зі своєї діяльности здавали теж всі інші члени Дирекційної Ради: п-ні Прокопович, Ю. Ревай, п-ні О. Штоґрин, п-ні О. Лотоцька та пп. Шпікула, Шевчук і Карбівник.

Обширний звіт з діяльности ЗУАДКомітету, його централі у Филаделфії та його місії в Европі, здав екзекутивний директор д-р Володимир Ґалан, пдкреслюючи та наявно доказуючи велику диспропорцію між фондами, якими ЗУАДКомітет розпоряджає та між виконаною ним працею. Для прикладу: щодо успіхів в переселенчій акції, ЗУАДКомітет є на другому місці між всіми іншими добровільними американськими агенціями, тоді як щодо фондів є далеко на останньому мсці. Зі звіту д-ра Ґалана виходило, що ЗУАД Комітет до кінця минулого року вислав до Европи всіх 18,184 завірень, на які в тому часі приїхало 20,980 осіб, в тому велика частина таких, що свій приїзд завдячують виключно Комітетові. На широку скалю ведеться тепер теж допомогова акція для потребуючих, про які основніше була мова в надрукованому у фейлетонах „Свободи" звіті д-ра Ґалана з поїздки до Европи. Окремо звітодавець звернув увагу на проблеми відповідної опіки і допомоги нашим скитальцям, з т. зв. „гард кор-у", справи переселення членів Української Дивізії, переселення з інших країн. У всіх цих справах ЗУАДКомітет добився значних успіхів, здобуваючи собі рівночасно безспірний авторитет теж в американських урядових і міжнародних колах. Доказом цього може послужити хоч би факт, що керівника місії ЗУАДКомітету в Европі, адв. М. Родика, вибрано головою всіх заступлених на европейському терені американських добровільних допомогових агенцій. Теж д-р В. Ґалан підкреслює, що цих успіхів в праці можна було добитися тільки завдяки жертвенній піддержці і щирій співпраці з боку американсько-українського загалу, як теж прикладній співпраці в самому Комітеті. Д-р Ґалан при цій нагоді висловив подяку за співпрацю, зрозуміння та самовідданість справам Комітету всім його робітникам тут і в Европі, які за далеко меншу винагороду, ніж робітники інших агенцій, виконують без порівняння більшу роботу.

Роман Слободян, — голова Контрольної Комісії, здав подрібний звіт з переведеної контролі та з господарки і фінансового стану Комітету, звертаючи увагу на фаховість ведення діловодства та на поодинокі касові позиції. В 1950 році найбільшу позицію видатків займає европейська місія ЗУАДКомітету, бо 92,728.00 дол., в що включена головно допомога скитальцям. Адміністраційні видатки централі виносили разом 38,379,38 дол. Характеризуючи загальний стан каси ЗУАДКомітету, п. Слободян ствердив, що крім виказаних позицій, ЗУАДКомітет має ще на „людях" около 55,000 долярів. Це головно не звернені новими іміґрантами покриті за них кошта подорожі. Комітет зі свого боку винен — 5,000 долярів незверненої ще надвишки коштів транспорту. В своїх кінцевих заключеннях, Р. Слободян звернув увагу теж і на загальну акцію ЗУАДКомітету, пригадуючи, що це замало невільника нагодувати і приодіти; його треба визволити! Під цим оглядом він витав всі зусилля ЗУАДКомітету, зроблені в рямках його статуту для справи визволення України. Окремо звітодавець згадав про вклад в працю ЗУАДКомітету з боку Українського Народнього Союзу, якого він є касієром. Загальний звіт п. Слободян потвердили теж інші члени Контрольної Комісії. Над звітами опісля вив'язалася речева дискусія, що вияснила цілий ряд важливих проблем.

Пляни праці на майбутнє

Велику увагу приділено зокрема дальшим завданням ЗУАДКомітету в започаткованих вже акціях та в обличчі нових можливостей і потреб, що їх може принести найближче майбутнє. Нові пропозиції під цим оглядом видвигнув від Українсько-Американської Ліґи в Шікаґо заступник предсідника Комітету, адв. Роман Смук. Він пропонував зорганізувати місії ЗУАДКомітету в усіх вільних країнах всіх континентів, де тільки находяться українці, щоб ці місії під американським прапором заступали там американські ідеали волі відносно України. — Вбираючи це у форму конкретної пропозиції, рішено уповноважнити Екзекутиву ЗУАДКомітету поширити і скріпити свій апарат внутрі і назовні так, як того вимагають або можуть вимагати потреби та новий розвиток подій. У висліді дальшої дискусії винесено такі три головні резолюції: — 1. Продовжувати якнайактивніше переселенчу акцію, використовуючи всі можливості переселенчого закону та міжнародного положення; 2. Розбудувати і скріпити морально-правну опіку і матеріяльну допомогу всім тим українським жертвам війни та втікачам в Европі, які з будь-яких причин не можуть скористати з можливостей переселення; — 3. Поробити всі можливі заходи в підготовці до нових завдань, що їх міг би поставити перед Комітетом новий розвиток подій в світі. Поодинокі конкретні справи, як дому в Парижі, збіркових кампаній, стягнення боргів і т. п. передано під розгляд і вирішення Екзекутиві.

Справа закону МекКарона

В дискусії окремо порушено справу закону Мек Карона, відносно Акту Внутрішньої Безпеки, який в багатьох випадках видвигає нові трудноці в переселенні. Діло в тому, що закон не дозволяє на в'їзд до Злучених Держав теперішних і колишніх членів партій і організацій тоталітарного характеру, в наслідок чого американські власті відмовляють віз теж українцям, які силою обставин належали до профспілок чи інших організацій в Совєтському Союзі. Цю справу детально обговорено, теж опісля з Д. П. Комішенером, п. Едвардом М. О'Каннором. В дискусії взяли участь теж приявні нюйорські адвокати, п. М. Гаврилко і М. Пізняк. У висновку ствердженo, що проти закону Мек Каррона виступають зі зрозумілих причин головно комуністи. Українцям повинно залежати головно на правильній інтерпретації того закону, бо він аж ніяк не може відноситися до українців. Рішено — докищо — докласти всіх зусиль для такого полагодження справи а рівночасно всі випадки з-під цього знаку розглядати і полагоджувати індівідуально. З черги рішено чергові загальні Збори ЗУАДКомітету, які згідно зі статутом припадають на цей рік, відбути в місяці жовтні. — Обговоренням цілого ряду інших справ, відчитанням привітів та ухваленням відповідних резолюцій закінчено цей один з найбільш ділових річний з'їзд Дирекційної Ради ЗУАДКомітету.

ВИСТУП О'КАННОРА

(Закінчення зі сторони 1)

в'язатись. Але якже цей образ змінився сьогодні! Українці, ці своєю багатющою історичною і культурною спадщиною, та зі своїм духом незалежности, не могли не мати успіху. Він сам, комішенер О'Каннер, пишається і гордий з того, що українці зробили. Тепер важливе, щоб цю працю продовжувати. Ще багато залишається до виконання, головно треба пересилити тих, що можуть бути переселені. Ще є вільних 90,000 віз в переселенчому законі і вони мусять бути використані до 30-го червня цього року. Це перегони з часом. Він переконаний, що українці потраплять ці перегони виграти і в цьому вони можуть розраховувати на всю можливу допомогу з боку Д. П. Комісії.

Місс Марта Били з ІРО говорила про свою практику зі скитальцями, про високу моральну і фахову вартість тих людей та про наш обов'язок, вже хочби тільки як американських громадян, докласти всіх зусиль, щоб тих людей врятувати і допомогти їм почати нове життя. Подаючи загальні дані про дотеперішню працю ІРО, вона теж підкреслила високу вартість співпраці ЗУАДКомітету. На найближчу мету вона накреслила такі головні завдання для нас і для нашого ЗУАДКомітету: 1. Допомогти зібрати якнайбільше завірень та використати до споду 90,000 вільних віз, що ще залишилися в переселенчому закону; 2. Докласти всіх зусиль, щоби ті люди, які зі закону скористали і вже були чи ще будуть переселені до цеї країни, могли якнайскорше влаштуватися; 3. Допомогти новоприбулим включитися в американське життя і користати з усіх його благодатей.

Після того комішенер О'Каннер і місс Били відповідали ще на цілий ряд запитів, виявляючи з черги свою поінформаваність в українських і не тільки переселенчо-допомогових справах.

ГОСПОДАРСЬКЕ „УКРУПНЕННЯ" В КИТАЮ

Гонґ Конґ, 12. лютого. — Для кращої контролі залишених ще приватних торговельних і промислових підприємств в Китаю, комуністичний уряд почав переводити акцію — „укрупнення", доручаючи підприємствам лучитися у великі концерни. В поінформованих колах стверджується, що це є „дальшим кроком" до повної „уніформації" життя в Китаю на совєтський зразок.

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ГОЛОВНА КВАРТИРА В НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, 12. лютого. — Сьогодні тут повідомлено, що вже цього місяця почнеться в Німеччині будова нової американської окупаційної головної квартири, що коштуватиме майже вісім мільйонів долярів, та яка повинна бути готова вже з початком вересня ц. р. — Головна квартира буде побудована недалеко міста Бонн, осідку федерального німецького уряду.

ПЕРЕПРАВА

(Закінчення зі сторони 2-гої)

Повітря було переповнене криками, тріщанням, стогонами та зойками. На допомогу танкам прилетіло сім літаків, прикрашених кровавими зірками, і почали бомбити вздовж річки розсипаних, мов комашня, перепливаючих людей, а також тих, що перебрались на той бік. Бомби підіймали високі стовбурі води і заливали пошматовані трупи. Через годину стояла чиста утрамбована долина співав, чи може плакав Дністер: ш-ш-ш-у-у-у... ф-ф-р-р-р... ш-ш-ш... ф-р-р-р...

(Кінець).

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 25. січня 1951 року помер в Ню Йорку член Укр. Запомогового Тов. Дністер від. 361 УНС

ВАСИЛЬ СКУРИК

Покійний родився 1886 року в Жеребках Шляхоцьких, Галичина. Він брав живу участь у початках організаційного життя Тов. Дністер. Полишив в смутку жінку Анну, дочку Марію, сина Михайла, братів Івана, Теодора і Леона та сестру Анну. Похорон відбувся в понеділок 29. січня 1951 р. В. И. П.

Дня 28. січня 1951 р. упокоївся в Бозі по короткій недузі в 5-тім році життя член від. 413 У.Н.Союзу, ім. Ольги Басараб в Нюарку Н. Дж.

ЮРІЙ СТАСЮК

залишивши в смутку недавно прибувших зі скитальщини родичів Дмитра і Дарію, брата Дмитра і сестру Лесю. Похорон відбувся 30 січня. Спи дорога дитино, нехай чужа земля буде Тобі легкою.

Секр.

Дня 30. січня 1951 року помер

МАРТИН КОВАЛЮК

Покійний походив з села Балка, пов. Чернівці, Буковина. До відділу 204 вступив 30. жовтня 1939 року. Полишив в смутку жінку Марію і дві дочки Жанетту в Ню Йорку а Розину в Старім Краю на Буковині.

Похорон відбувся 2 лютого до Укр. Автокефальної церкви св. Володимира 14 вул., а відтак на цвинтар Олива Гора. В. И. П.

В. Гасій, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ТАРЗАН, ч. 2530. Коли рятунок близький, Саґот появлюється на овиді.

FOR MANY SLEEPS THEY HURRIED ON, THEIR ONE THOUGHT TO PUT AS MUCH DISTANCE BETWEEN THEMSELVES AND PHUTRA AS POSSIBLE. DURING THEIR LONG FLIGHT, INNES HAD FASHIONED A CRUDE BOW-AND-ARROWS WITH WHICH HE SUPPLIED THE PARTY WITH MEAT.

"THOSE ARE THE HILLS OF SARI, MY COUNTRY," GHAK SAID. "THERE, AMONG MY PEOPLE, YOU WILL BE SAFE."

"THE SAGOTHS COME, DAVID!" GHAK EXCLAIMED. "THEY NEVER GIVE UP UNLESS TURNED BACK BY A LARGER FORCE"

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

2530

Упродовж кількох „спань", вони поспішали вперед з одною тільки думкою а це, щоб віддалитися якнайдальше від Путри. За час їх довгої втечі, Іннес спорудив собі примітивний лук і стріли, якими постачав мяса для ватаги.

„Ось там горби моєї країни Сарі" — сказав Ґгак. „Між моїм народом ви будете безпечними".

„Саґоти йдуть, Давиде!" — закликав Ґгак. — „Вони ніколи не подаються, хіба, що мають більшу силу проти себе".